

Załącznik Nr 1

do uchwały Nr XXXVIII/329/10

Rady Gminy Mrągowo

z dnia 20 sierpnia 2010r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GRABOWO

**Gmina Mrągowo
Powiat Mrągowski
Województwo Warmińsko - Mazurskie**

Lipiec 2010

Spis treści:

1. Opis stanu istniejącego i opis kierunków rozwoju

- 1.1 Informacje o sołectwie
- 1.2 Zarys historyczny i charakterystyka wsi
- 1.3 Zasoby miejscowości Grabowo
- 1.4 Ocena mocnych i słabych stron wsi – analiza SWOT
- 1.5 Kierunki rozwoju wsi

2. Opis planowanego przedsięwzięcia oraz kosztorys

- 2.1 Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej na bazie remizy strażackiej oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu.
- 2.2 Stworzenie mini kafejki internetowej w świetlicy.
- 2.3 Budowa hot-spotu w celu łatwego dostępu wszystkim mieszkańcom Grabowa do internetu.
- 2.4 Modernizacja boiska sportowego
- 2.5 Utworzenie miejsca spotkań w plenerze.
- 2.6 Modernizacja wiejskiego kąpieliska.
- 2.7 Budowa placu zabaw dla dzieci.
- 2.8 Budowa chodników.
- 2.9 Budowa kanalizacji wsi.
- 3.0 Oświetlenie wyznaczonych miejsc.
- 3.1 Oznaczenie szlaków rowerowych, pieszych i narciarskich.
- 3.2 Budowa parkingu przed kościołem.
- 3.3 Zakup roślin wieloletnich i donic betonowych.
- 3.4 Organizacja festynu.

3. Harmonogram wdrażania planu

1. Opis stanu istniejącego i opis kierunków rozwoju:

1.1 Informacje o sołectwie:

Wieś – Grabowo

Gmina – Mrągowo

Powiat – Mrągowo

Liczba mieszkańców –175 (na dzień 31.12.2009r.)

Sołtys – Andrzej Medwid

Rada Sołecka: Janusz Lange

Jan Szamowicz

Marian Majewski

Mariusz Dąbrowski

1.2 Zarys historyczny i charakterystyka wsi

Grabowo to wieś leżąca 8 km na południowy zachód od Mrągowa, na trasie Mrągowo - Rybno-Szczytno. We wsi znajduje się Szkoła Podstawowa – Klasy 0-III, która jest filią Szkoły Podstawowej w Marcinkowie, Ochotnicza Straż Pożarna, sklep, poczta i kościół.

Według kroniki spisywanej przez pastora w Szestnie Buttnera, wieś założył Bartosz Skomotz - czyli Skomiec albo Skoniec (według Kętrzyńskiego) pochodzenia polskiego. Mianowicie 4 października 1554r. kupił on od starosty w Rynie Georga von Diebesa, za zezwoleniem władzy książęcej 6 łanów sołeckich za 162 grzywien - pod warunkiem że na 50 lub 60 łanach zdoła obsadzić wieś czynszową w Lesie Marcinkowalski przy strumyku „Przirizky” czyli Przyrzecza. Granice obszaru wiejskiego miały przebiegać wzdłuż strumyka stanowiącego granicę wsi Dłużec (dziś gm. Piecki), koło lasu Krzywe, aż do wsi Krzywe. Tymi sześcioma łanami sołeckimi zasadźca miał podzielić się ze swymi pięcioma braćmi: Jędrzejem (Endre), Mikołajem, Wojciechem i Grzegorzem. Wieś otrzymała najkorzystniejsze dla osadników prawo magdeburskie. Braciom wolno było łowić ryby w jeziorze Kujno i we wspomnianym strumyku, lecz tylko na potrzeby własne. Być może nie cały obszar wiejski udało się obsadzić, skoro starczyło też miejsca dla majątku szlacheckiego wielkości 40 łanów (668 ha), który pojawił się przy tej wsi niedługo potem: w 1617r.

miał go Jan Stanisławski „podstarosta” Lidzbarski, na prawie chełmińskim - z obowiązkiem utrzymania 1 konia, który byłby odpowiedni dla zaprzęgu armatniego. Był to wymóg symboliczny, który dla tego liczącego się w Prusach rodu nie miał istotnego znaczenia (Wojciech Ludwik Stanisławski był współczesnym wójtem biskupstwa warmińskiego). Prawnymi spadkobiercami Stanisławskich na Grabowie byli później członkowie innego ze znajomych rodów w Prusach - Koenigseckowie, którzy w księstwie pruskim sprawowali najwyższe urzędy (m.in. Bernard von Koenigseck był w latach 1641-1653 nadradcą księżęcym i zarządcą zamku królewieckiego). Dowodzi to, że majątek w Grabowie - a w tym też niewątpliwie folwark - znajdował się w byle jakich rękach. Później posiadacze jego bywali różni, aż w pierwszej połowie XIXw. na skutek uwłaszczenia uległ parcelacji. Wieś tymczasem w XVIIIw. doznawała jakichś klęsk, skoro mowa jest w pewnym dokumencie o 32 łanach pustych. Jednak w nowym stuleciu Grabowo okazuje się być wsią stosunkowo dużą - w 1739r. (według innych danych w 1737) zbudowano tutaj szkołę, do której uczęszczało 48 dzieci, w tym 18 z Borowego. W 1818r. nauczał w niej po polsku Jakub Miałki (41 dzieci było wówczas z samego Grabowa). W 1785r. było tu 37 dymów, w 1815 50 dymów i 275 mieszkańców. Z pożaru wsi, który wybuchł w 1838r. ocalało 35 budynków mieszkalnych, we wsi zamieszkiwały wówczas 363 osoby. W 1848r. było już 55 dymów, a liczba mieszkańców spadła do 310 osób. Po reformie uwłaszczeniowej i tzw. separacji gruntów, powstało wiele nowych gospodarstw chłopskich, które rozlokowały się stopniowo na wybudowaniach za wsią. Zabudowa wsi tworzyła wówczas niezbyt regularną ulicówkę z placem po środku. W związku z separacją gruntów powstał też niewielki majątek, w którym około 1900r. miała też istnieć cegielnia. Jej istnienia nie potwierdzają dane z 1907r. Mowa wówczas o majątku liczącym 162 ha, należącym do Carla Materna, który prowadził folwark specjalizujący się w hodowli bydła i koni. W urzędowym spisie miejscowości z 1928r. Grabowo traktowane jest jako „wieś, wybudowanie i majątek”, liczące w sumie 603 mieszkańców. W latach 1925-28r. zbudowano szosę Grabowo-Borowe-Rybno, zaś w latach 1934-37 była w budowie inna na trasie Grabowo - Jędrychowo - Sorkwity. W 1939r. liczba mieszkańców wynosiła 515 osób, na obszarze wiejskim istniało 118 gospodarstw domowych, w tej liczbie 75 gospodarstw rolniczych, z których 9 miało wielkość w granicach 10-20 ha, 19 w granicach 20-100 ha i ów majątek - traktowany jako gospodarstwo rolnicze wielkości „ponad 100 ha”.

W skład sołectwa Grabowo wchodzi następujące wioski:

Głazowo, Dobroszewo oraz Bagnowska Wólka.

1.3 Zasoby miejscowości Grabowo

Grabowo położone jest w południowo- zachodniej części gminy Mrągowo, na trasie komunikacyjnej Mrągowo – Rybno - Szczytno, w odległości 8 km od Mrągowa. Zabudowa wioski zlokalizowana jest wzdłuż tej drogi. Istnieje również rozproszona zabudowa kolonijna, gdzie mieści się większość gospodarstw rolnych.

Od strony południowo-zachodniej napotykamy jezioro Kujno, które leży na szlaku rzeki Krutyni. Wieś leży na styku rezerwatu Piłaki i Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

Z drugiej strony jeziora Kujno w leśniczówce usytuowana jest Izba leśna oraz ścieżka edukacyjna dla młodzieży szkolnej.

Środowisko kulturowe

W Grabowie istnieje Szkoła Podstawowa klas 0-III, która jest filią Szkoły Podstawowej w Marcinkowie. Pomimo dobrego jej usytuowania nie jest jednak dobrym miejscem centrum kultury. We wsi działa Ochotnicza Straż Pożarna, która inicjuje wiele dziedzin życia kulturalnego, jednakże takim przedsięwzięciom skutecznie brakuje odpowiedniego miejsca w postaci odremontowanej i dobrze wyposażonej świetlicy.

Wieś nie ma także odpowiedniego miejsca do prezentacji dorobku artystycznego miejscowego malarza- artysty oraz osób uzdolnionych plastycznie. Wśród mieszkańców istnieje duży potencjał kulturowy, gospodarczy oraz uśpiony ruch działających niegdyś kobiet w Kole Gospodyń Wiejskich, który należy reaktywować pod taką czy inną nazwą.

Rolnictwo i gospodarka

W Grabowie istnieje kilka gospodarstw rolnych o zróżnicowanym areale.

Mieszkańcy Grabowa to w większości ludzie młodzi, a średnia wieku wynosi 35 lat. Ich źródłem utrzymania jest praca zarobkowa (większość osób pracujących zatrudniona jest w Mrągowie). Starsi mieszkańcy mają emerytury rolnicze, pracownicze, renty, zasiłki dla bezrobotnych i zasiłki z pomocy społecznej.

Marginalną działalnością gospodarczą jest agroturystyka i wynajem pokoi turystom w okresie letnim.

Na terenie wsi funkcjonuje sklep z podstawowymi artykułami niezbędnymi w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Funkcjonuje również zakład ślusarski, agencja poczty, firma budowlana oraz bar w sezonie letnim.

Infrastruktura techniczna

Wieś położona jest na trasie Mrągowo-Rybno-Szczytno. Korzystanie z komunikacji państwowej jest wielce utrudnione, ponieważ wycofywane są kolejne kursy autobusów ze względu na zmniejszającą się liczbę pasażerów. Wielu mieszkańców Grabowa posiada własne środki lokomocji i w ten sposób uniezależnia się od komunikacji państwowej i prywatnej.

Zapewnienie dostępu do energii dla mieszkańców zapewnia Zakład Energa - Operator SA Oddział Zakład Energetyczny w Olsztynie Rejon Kętrzyn. Brak kanalizacji utrudnia życie mieszkańców wsi. Odpady komunalne są odbierane od gospodarstw przez wyspecjalizowane jednostki.

1.4 Ocena mocnych i słabych stron wsi – Analiza SWOT.

Mocne strony:

- walory krajobrazowe i przyrodnicze – sąsiedztwo lasów, jezior i rezerwatów przyrody,
- walory turystyczne – szlak rzeki Krutyni, Mazurski Park Krajobrazowy,
- rezerwy terenowe pod rozwój działalności wypoczynkowo- turystycznej,
- możliwość organizowania spływów kajakowych szlakiem rzeki Krutyni,
- możliwość tworzenia tras rowerowych wokół Grabowa,
- możliwość czynnego wypoczynku,
- brak uciążliwego przemysłu,
- aktywna społeczność lokalna,
- możliwość promowania wsi poprzez własną stronę internetową,
- bliskość miasta Mrągowo i oferowanych przez nie atrakcji,
- czyste środowisko

Słabe strony

- brak miejsca do odbywania spotkań i zebrań mieszkańców wsi (świetlice wiejskiej),
- brak zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki,
- brak zakładów pracy w okolicy,
- brak kanalizacji,
- zły stan dróg lokalnych,
- słabo rozwinięta agroturystyka,
- brak odpowiedniej bazy do rozwoju sportu i rekreacji (brak plaży wiejskiej),

Szanse

- atrakcyjność miejscowości,
- możliwość wykorzystania funduszy unijnych,
- dobra współpraca Gminy z mieszkańcami,
- popyt w Polsce i Europie na usługi turystyczne, oparte o zasoby przyrodnicze.

Zagrożenia

- trudna sytuacja budżetowa Gminy,
- niestabilna polityka wspierania rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki rolnej,
- migracja młodych ludzi

1.5 Kierunki rozwoju wsi.

DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI		WIZJA STANU DOCELOWEGO	
Co ją wyróżnia?	- doskonałe warunki przyrodnicze - brak kanalizacji - zły stan świetlicy wiejskiej - brak plaży wiejskiej	Co ma ją wyróżniać?	- rozwój turystyki - tworzenie na bazie istniejących gospodarstw- gosp. agroturystycznych - wyremontowana i wyposażona świetlica wiejska - boisko do siatkówki - kąpielisko wiejskie
Jakie pełni funkcje?	- mieszkaniowa - turystyczna - rolnicza	Jakie ma pełnić funkcje?	- mieszkaniowe - kulturalne - turystyczne - agroturystyczne - rolnicze
Kim są mieszkańcy?	Pracownicy, emeryci, renciści, rolnicy, bezrobotni, młodzież, dzieci	Kim mają być mieszkańcy?	Zintegrowani, kreatywni, podnoszący swoje kwalifikacje, zaangażowani w życie wsi, aktywna młodzież
Co daje utrzymanie?	- praca w sferze produkcyjno-usługowej poza wsią - emerytury, renty,	Co ma dać utrzymanie?	-praca we własnych gospodarstwach, - praca w sferze produkcyjno-

	zasiłki dla bezrobotnych - pomoc społeczna - praca na roli - własne zakłady i firmy		usługowej we wsi i poza wsią - działalność agroturystyczna - działalność gospodarczo-usługowa
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	- Rada Sołecka - OSP Grabowo	W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	- stowarzyszenie promujące wieś, - grupa inicjatywa odnowy wsi - grupy sportowe,
W jaki sposób rozwiązują problemy?	- zebrania wiejskie w wynajętych lokalach indywidualne interwencje u sołtysa i u władz gminy	W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	- systematyczne spotkania i zebrania wiejskie - spotkania z władzami Gminy - współpraca z sąsiednimi miejscowościami - większa integracja mieszkańców i wymiana informacji
Jak wygląda nasza wieś?	- wieś o rozciągniętej zabudowie oraz kolonii na peryferiach - głównie stare budynki mieszkalne i gospodarskie - część obiektów wymaga remontów - niektóre posesje zaniedbane - złe drogi, brak chodników	Jak ma wyglądać nasza wieś?	- estetycznie zagospodarowane posesje - segregacja odpadów i utrzymanie czystości wsi - wyremontowane budynki - nowe domy, domki letniskowe - nowe obiekty turystyczne - naprawione i utwardzone drogi - założone chodniki
Jaki jest stan otoczenia, środowiska?	- czyste środowisko, brak zanieczyszczeń chemicznych - piękne jeziora - las w pobliżu wsi	Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	- innowacyjne - ekologiczne
Jakie jest rolnictwo?	Pojedyncze gospodarstwa o różnym poziomie produkcji	Jakie ma być rolnictwo?	- innowacyjne, - ekologiczne - prowadzące także działalność agroturystyczną
Jakie są połączenia komunikacyjne?	Niedostateczna ilość połączeń z Mrągowa	Jakie mają być połączenia	Regularne połączenia komunikacyjne do

		komunikacyjne?	Mrągowo
Co proponujemy mieszkańcom, młodzieży, dzieciom oraz turystom?	Niezagospodarowane i nieuporządkowane brzegi jezior, fatalny stan dróg spacerowych, niewyremontowaną świetlicę wiejską	Co proponujemy młodzieży, dzieciom, pozostałym mieszkańcom i turystom?	- wyremontowaną i dobrze wyposażoną świetlicę - boisko do siatkówki koszykówki - plac zabaw - uporządkowane kąpielisko - estetycznie przygotowane kwatery w gospodarstwach agroturystycznych - trakty spacerowe brzegami jezior - ścieżki rowerowe

2. Opis planowanego przedsięwzięcia oraz kosztorys

2.1 Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej na bazie remizy strażackiej oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu.

Zadaniem priorytetowym, w ramach Planu Odnowy Miejscowości Grabowo jest remont świetlicy wiejskiej znajdującej się przy drodze publicznej w centrum wsi, gdzie odbywają się cyklicznie festyny wiejskie i rzeźbiarskie. Obiekt aktualnie nie jest wyposażony a jego stan techniczny wymaga natychmiastowego remontu. Remont wymaga przeprowadzenia prac, które przyczynią się do poprawy stanu technicznego, aktualnie niezadawalającego i uniemożliwiającego rozwój kulturalny wsi. Wyremontowany i dobrze wyposażony obiekt świetlicy wiejskiej pozwoli dzieciom i młodzieży pokazać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, a dorosłym umożliwi większą integrację lokalną poprzez organizowanie różnego rodzaju imprez. Wyposażenie, w tym zakup sprzętu nagłaśniającego umożliwi pełne wykorzystanie świetlicy wiejskiej na organizowanie imprez, w szczególności plenerowych a w okresie zimowym wewnątrz budynku oraz spotkań i innych uroczystości o zasięgu lokalnym i gminnym. Realizacja zadania uaktywni życie kulturalno- towarzyskie mieszkańców wsi, podniesie standard użytkowania pomieszczeń. Po wyremontowaniu świetlicy należy zagospodarować teren, tak aby poprawić estetykę wokół obiektu. Wyremontowana i dobrze wyposażona świetlica w szczególności przeznaczona będzie dla wszystkich mieszkańców Grabowa.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mragowo, PROW „Odnowa i rozwój wsi”

Koszt szacunkowy inwestycji- 200 tyś zł

W remoncie świetlicy uwzględniono min:

- wymiana rynien,
- wymianę stolarki okiennej- drzwiowej,
- doprowadzenie mediów (woda, kanalizacja),
- wymianę instalacji elektrycznej,
- instalację grzewczą
- wymianę podłóg,
- roboty malarskie,
- wydzielenie zaplecza kuchennego,
- roboty budowlane wewnętrzne,
- podjazd dla niepełnosprawnych

Zagospodarowanie terenu wokół obiektu:

- ławki- 3 szt.

Wypożyczenie świetlicy:

- 10 stolików,
- 40 krzeseł,
- meble kuchenne,
- kuchenka elektryczna,
- taboret gazowy,
- czajnik
- karnisze szt. 11

- firanki,
- rolety szt. 11
- komplety łazienkowe (lustro – 2 szt., półka pod lustro- 2 szt., pojemnik na mydło – 2 szt.,)
- stół do bilardu,
- sprzęt audio (kolumny, wzmacniacz, oświetlenie, kolorofony, kula)

Koszt szacunkowy wyposażenia- 40 tys. zł

2.2 Stworzenie mini kafejki internetowej w świetlicy

Wyposażenie świetlicy w 10 stanowisk komputerowych pozwoli na stworzenie kafejki internetowej, gdzie pod nadzorem osoby odpowiedzialnej dzieci, młodzież oraz dorośli będą mogli korzystać z zasobów sieci. W dobie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze wsi i miast, kafejka internetowa spełniałaby wielorakie funkcje , przede wszystkim edukacyjne. Zapewniałaby dostęp do zasobów sieci, dostarczałaby informacji nie tylko z dziedziny kultury i rozrywki , ale przede wszystkim dawałaby szanse na uzupełnienie swoich wiadomości. Takie miejsce doskonale integrowałoby naszą młodzież, pozwalałoby na pożyteczne spędzanie czasu. Kafejka internetowa byłaby udostępniana młodzieży w czasie lekcji (na przykład na zajęcia komputerowe),co niewątpliwie miałoby wpływ na ułatwienie i uatrakcyjnienie procesu uczenia się i nauczania.

Ponadto wieś Grabowo posiada swoją stronę internetową, na której umieszczane są informacje z życia wsi. Obecność kafejki umożliwiłaby wszystkim mieszkańcom możliwość wejścia na stronę i kreowania jej wizerunku. Bardzo ważnym przeznaczeniem kafejki internetowej jest dostęp do komputera oraz internetu dzieci i młodzieży uczącej się z rodzin uboższych, nieposiadających własnego komputera.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mragowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji – 40 tys zł

Zakres prac obejmuje min:

- komputery z monitorem- 10 szt.
- biurka pod komputery- 10 szt.

2.3 Budowa hot-spotu w celu łatwego dostępu wszystkim mieszkańcom Grabowa do internetu

Wieś Grabowo w chwili obecnej nie posiada dostępu do sieci internetowej. Najlepszym rozwiązaniem byłoby ustawienie w centrum wsi nadajnika hot-spotu, z którego mogliby skorzystać nie tylko mieszkańcy wsi ale i pojawiający się u nas turyści. Poza tym byłby uzupełnieniem dostępu do internetu dla planowanej kafejki internetowej. Stwarzałyby również całodobowy dostęp do sieci. Ponadto z rozmów z mieszkańcami wynika, że tego typu rozwiązanie ułatwiłoby dostęp do sieci urządzeniom mobilnym i stacjonarnym, które są w posiadaniu naszych mieszkańców. Urządzenie to z pewnością wyróżniałoby naszą wieś spośród wszystkich innych, ponieważ nigdzie dotąd nie było usytuowane na wsi. Informacja o istniejącym hot-spocie we wsi zamieszczona byłaby nad brzegiem jeziora Kujno, przez które prowadzi szlak rzeki Krutyni. W ten sposób turyści mieliby możliwość dostępu do sieci, a sama wieś zyskałaby na atrakcyjności.

Do budowy może być wykorzystana wieża strażacka przy remizie.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji- 35 tys zł

Zakres prac obejmuje min:

- zakup hot- spotu
- zainstalowanie hot- spotu

2.4 Modernizacja boiska sportowego

Istniejące obecnie boisko sportowe przy szkole jest tylko boiskiem z nazwy, nie posiadającym praktycznie żadnych urządzeń. Nie ma wyznaczonych pól do gry w koszykówkę czy siatkówkę. Plac nie jest ogrodzony ani w jakikolwiek sposób utwardzony. Należałoby kupić bezpieczne bramki do gry w piłkę nożną, urządzenia do gry w koszykówkę. Wokół boiska należałoby usytuować ławki dla kibiców czy użytkowników. Ze względu na dużą ilość młodzieży takie bezpieczne boisko jest bardzo potrzebne. We wsi istnieje drużyna piłkarska i boisko jest miejscem gdzie dotychczas młodzież spotyka się najczęściej. Co roku na boisko przychodzi coraz więcej turystów chcących czynnie wypocząć i pouprawiać sport, ale brak odpowiednich urządzeń często ich do tego zniechęca. Modernizacja boiska poprawi estetykę miejscowości, przyczyni się do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie sportu i rekreacji a tym samym poprawi stan zdrowia mieszkańców. Zmodernizowane boisko przeznaczone będzie dla społeczności lokalnej oraz

turystów.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo, PROW „Odnowa i rozwój wsi”

Koszt szacunkowy inwestycji – 180 tys zł

Zakres prac obejmuje min:

- roboty ziemne,
- podbudowę pod boisko do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki,
- nawierzchnie trawiastą boiska,
- wyposażenie boiska w odpowiedni sprzęt (siatka do siatkówki, słupki, kosz- 2 szt.)
- ogrodzenie boiska
- zakup ławek- 5 szt.

2.5 Utworzenie miejsca spotkań w plenerze.

Utworzenie takiego miejsca jest potrzebne ze względu na planowane imprezy, które będą integrowały mieszkańców wsi oraz przyciągały turystów.

Brak takiego miejsca widzą wszyscy mieszkańcy Grabowa. Jest ono bardzo istotne w rozwoju wsi, zwłaszcza pod kątem rozwoju turystyki. Otwarte i łatwo dostępne miejsce dla wszystkich osób, widoczne z drogi, szybciej przyciągnie potencjalnego widza i turystę. Dla mieszkańców ułatwiłoby organizację wystaw poplenerowych oraz innych imprez. Miałoby to również duży wpływ na integrację samych mieszkańców wsi . Zakres prac utworzenia takiego miejsca wiąże się z wyrównaniem terenu, posianiem trawy, usytuowaniem wiaty wyposażonej w 4 stoły i 8 ławek, z wybudowaniem grilla oraz wyznaczeniem miejsca na ognisko.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji – 40 tys zł

2.6 Modernizacja wiejskiego kąpieliska.

Modernizacja obecnego kąpieliska zwiększy bezpieczeństwo osób korzystających z plaży oraz podniesie wartość estetyczną miejsca, które widzą osoby płynące szlakiem rzeki Krutyni.

Grabowo położone jest nad jeziorem Kujno. Posiada naturalny dostęp do jeziora i tak zwanej plaży, ale istnieje ona jedynie z nazwy. Stary, podziurawiony pomost nie nadaje się do remontu. Należałoby wybudować nowy, który spełniałby warunki bezpiecznego korzystania z tego typu rozrywki . Powinno się zniwelować teren , który obecnie jest nierówny i nieuporządkowany. Ze

względu na to, że jezioro Kujno usytuowane jest na szlaku rzeki Krutyni , należałoby wybudować przystań lub pomost dla kajaków gdzie uczestnicy spływu mogliby odpocząć. Z myślą też o turystach nad jeziorem należałoby umieścić na specjalnej tablicy informację o naszej miejscowości, jej atrakcjach i miejscach użyteczności społecznej. Wyrównany teren sprzyjałby biwakowaniu , a co za tym idzie stwarzałby możliwość poznania wsi przez turystów czy też być może dokonywania zakupów w wiejskim sklepie .

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji – 50 tys zł

2.7 Budowa placu zabaw dla dzieci

We wsi nie ma zorganizowanego miejsca, gdzie najmłodsze dzieci mogłyby się wspólnie pobawić. Dlatego postulujemy budowę placu zabaw, spełniającego wszystkie normy bezpieczeństwa. Zdajemy sobie sprawę, że dziecko które bawi się w grupie rówieśników , nabywa wiele pożądanых cech. Uczy się współżycia w grupie i lepiej się rozwija. Wspólne zabawy pozwalają na lepszą obserwację dzieci przez wszystkie mamy co pozwala na wychwycenie ewentualnych braków i wczesnemu reagowaniu na stwierdzone deficyty. Poza tym dzieci wychowywane w grupie łatwiej radzą sobie w życiu. Musimy dbać o ich wszechstronny rozwój , co gwarantuje właśnie wspólny plac zabaw. Wybudowany plac zabaw poprawi wizerunek wsi oraz jego ogólną estetykę.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji – 40 tys zł

Zakres prac obejmuje min:

- wyrównanie terenu,
- budowa nawierzchni piaskowej,
- ogrodzenie,
- wyposażenie placu zabaw:
 - rozbudowany zestaw: (pomost, przelotnia, drabinki),
 - podwójna huśtawka,
 - huśtawka dla jednej osoby,
 - pomost ruchomy,
 - piaskownica z dachem,

- sprężynowce- 2 szt.
- stoły- 2 szt.
- ławka z oparciem- 4 szt.,
- kosz na śmieci

2.8 Budowa chodników

Wieś Grabowo nie posiada chodników. Budowa chodników ma na celu przede wszystkim podniesienie standardu życia mieszkańców oraz estetyki miejscowości. Realizacja tego przedsięwzięcia jest zasadna i celowa ponieważ w okresie letnim po wspomnianej drodze spacerują turyści i mieszkańcy udający się po zakupy do pobliskiego sklepu. Tędy również chodzą mieszkańcy udający się do kościoła na niedzielną mszę. Jednakże w porze wiosennej lub jesiennej uczęszczanie tą drogą przypomina raczej przeskakiwanie z miejsca na miejsce w poszukiwaniu suchych miejsc aniżeli spacer. We wsi biegnie kręta droga. Ruch pojazdów jest zagrożeniem dla pieszych, którzy poruszają się jedynie po jezdni. W związku z tym budowa chodników wpłynie również na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, a szczególnie dzieci idących do szkoły.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo, PROW „Odnowa i rozwój wsi”

Koszt szacunkowy inwestycji – 300 tys zł

Zakres prac obejmuje min:

- roboty przygotowawcze,
- roboty ziemne,
- wykonanie przepustów,
- wykonanie podbudowy,
- wykonanie nawierzchni,
- przebudowę oświetlenia,
- wykonanie barier ochronnych

2.9 Budowa kanalizacji wsi.

Dużym mankamentem wsi jest brak kanalizacji. Jej budowa zdecydowanie poprawiłaby estetykę wsi. Często musimy się wstydzić „zapachów” ulatniających się z nieuszczelnionych studzienek

i szamb. Mieszkańcy w różny sposób i dzięki różnym firmom pozbywają się nieczystości, choć należy przyznać, że jest to główna bolączka wsi. Sądzymy, że sami mieszkańcy nie rozwiążą tego problemu. Z powodów ekonomicznych i technicznych rozpatrywane jest włączenie wsi Grabowo do infrastruktury kanalizacyjnej sąsiedniej Gminy Piecki.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji – 2 miliony zł

3.0 Oświetlenie wyznaczonych miejsc.

Istnieją we wsi miejsca wymagające oświetlenia. Mieszkańcy wskazują na oświetlenie drogi gminnej między działkami a lasem – ustawienie jednej lampy. Kolejne dwie lampy, usytuowane wzdłuż drogi „Małej Warszawskiej” pozwoliłyby na oświetlenie całej tej drogi. Dzięki nim widoczne byłyby z głównej drogi także wszystkie rzeźby stojące na tej drodze. Również usytuowanie lampy przy ewentualnym parkingu koło kościoła poprawiłoby oświetlenie we wsi. Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że postawienie każdej lampy zwiększy bezpieczeństwo naszych mieszkańców i turystów. Zachęci ich także do wieczornych spacerów.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji– 25 tys.

Zakres prac obejmuje min:

- usytuowanie 4 szt. lamp oświetleniowych

3.1 Oznaczenie szlaków rowerowych, pieszych i narciarskich.

Wokół Grabowa istnieją drogi, które mogą być wykorzystane jako ścieżki rowerowe, piesze i narciarskie. Należałoby jedynie odpowiednio je oznaczyć, ułatwiając turystom poruszanie się i orientację w terenie. Myślimy tu o oznaczeniu trasy szlakiem rzeźb, prowadzącej od Grabowa do Babiego Lata, „Królewskiej sosny”, dalej do rancza „Zielony Koń”, następnie do miejscowości Rodowo i powrót do Grabowa. Ze względu na położenie wsi obok rezerwatu Piłaki, Kompleksu Leśnego w Borowie czy też miejsca gromadzenia się setek żurawi przed odlotem, należałoby opracować takie szlaki, które byłyby atrakcyjne dla przybywających do nas turystów. Ułatwiałoby im to również czynny wypoczynek.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji– 20 tys zł

3.2 Budowa parkingu przed kościołem.

Widzimy dużą potrzebę wybudowania parkingu przed kościołem. Obecnie wiele osób przyjeżdżających do kościoła, po wyjściu z samochodu „grzęźnie” w piasku. To samo dotyczy mieszkańców przywożących dzieci do szkoły. Poza tym we wsi nie ma żadnego parkingu. Jego budowę widzą również turyści. Dziś w Grabowie nie ma gdzie zostawić samochodu często parkuje się bezpośrednio na jezdni . Parking wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców oraz estetyki Grabowa.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo, PROW „Odnowa i rozwój wsi”

Koszt szacunkowy inwestycji – 60 tys zł

Zakres prac obejmuje min:

- roboty przygotowawcze,
- roboty ziemne,
- wykonanie przepustów,
- wykonanie podbudowy,
- wykonanie nawierzchni,

3.3 Zakup roślin wieloletnich i donic betonowych

Zakup ten ewidentnie podniesie estetykę wsi. Poza tym dałby możliwość dbania o rośliny przez wszystkich mieszkańców. Chcielibyśmy dzięki nim stworzyć specjalne place zieleni w miejscach dotychczas uznawanych za zaniedbane. Ponadto zakup donic z kwiatami i umiejscowienie ich w różnych miejscach zdecydowanie poprawiłby wygląd wsi. Chcielibyśmy wykorzystać zakupione rośliny wykorzystać jako nagrody w konkursach na najbardziej zadbane posesje . Z niektórych moglibyśmy ułożyć nazwę wsi o dość dużych wymiarach, widocznych z samochodów przejeżdżających przez Grabowo.

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo i inne dostępne środki pomocowe

Koszt szacunkowy inwestycji – 10 tys zł

Zakres prac obejmuje min:

- zakup donic z betonu płukanego,
- zakup roślin wieloletnich ze szkółki roślin ozdobnych,
- zakup uniwersalnej ziemi ogrodniczej,
- posadzenie roślin do donic i ich ustawienie.

3.4 Organizacja Festynu

Festyn Sołectwa Grabowo ma za zadanie promować Grabowo, poznać bliżej jego tradycję, kulturę, obyczaje, a przede wszystkim zaprezentować mieszkańcom sposób na aktywne i ciekawe spędzanie wolnego czasu z rodziną i przyjaciółmi. Festyn Sołectwa Grabowo realizowany jest co roku w czerwcu w ramach akcji Powitania Lata i składa się z dwóch zasadniczych bloków: Turniejowego trwającego w godzinach 16.00 – 19.00 oraz Estradowego rozpoczynającego się od godziny 19.00 do 02.00.

Dzięki organizacji festynu mieszkańcy chcą osiągnąć następujące cele:

- aktywizacja organizacyjna i społeczna mieszkańców Sołectwa Grabowo
- stymulacja więzi międzysąsiedzkich
- wzrost świadomości społeczności lokalnej Grabowa na temat historii, kultury i tradycji rodzinnych miejsc,
- promocja regionalna Sołectwa Grabowo pod kątem turystyki, historii, kultury i tradycji

Źródła finansowania: środki własne Gminy Mrągowo, **środki działania:** Aktywizacja mieszkańców wsi

Koszt szacunkowy inwestycji – 10 tys zł

Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno- przestrzenne.

W miejscowości Grabowo można wyróżnić dwa obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno- przestrzenne.

Pierwszy obszar ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno- przestrzenne o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców Grabowa znajduje się w centrum wsi i łączy najważniejsze w miejscowości obiekty użyteczności publicznej: świetlica wiejska, remiza strażacka, przystanek PKS, sklep, szkoła, boisko sportowe, kościół. W związku z tym priorytetem Grabowa jest budowa chodników i parkingu w tym miejscu w celu poprawy standardu życia mieszkańców.

Drugi obszar znajduje się również w centrum miejscowości Grabowa, bezpośrednio przy świetlicy wiejskiej. Organizowane są tam imprezy plenerowe, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych oraz dające możliwość zaprezentowania dorobku artystycznego miejscowych malarzy, rzeźbiarzy. Wyremontowanie świetlicy wiejskiej oraz zagospodarowanie terenu wokół tego obiektu sprawi, że obszar ten stanie się miejscem reprezentacyjnym wsi oraz zachęci potencjalnych turystów do uczestniczenia w imprezach plenerowych Grabowa.

3. Harmonogram wdrażania planu

	Zadanie	Czas realizacji						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2.1	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej na bazie remizy strażackiej oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu	X						
2.2	Stworzenie mini kafejki internetowej w świetlicy			X				
2.3	Budowa hot- spotu w celu łatwego dostępu wszystkim mieszkańcom Grabowa do internetu			X	X			
2.4	Modernizacja boiska sportowego		X					
2.5	Utworzenie miejsca spotkań w plenerze					X		
2.6	Modernizacja wiejskiego kąpieliska						X	
2.7	Budowa placu zabaw dla dzieci		X					
2.8	Budowa chodników	X						
2.9	Budowa kanalizacji wsi					X	X	
3.0	Oświetlenie wyznaczonych miejsc							X
3.1	Oznaczenie szlaków rowerowych, pieszych i narciarskich						X	
3.2	Budowa parkingu przed kościołem		X					
3.3	Zakup roślin wieloletnich i donic betonowych							
3.4	Organizacja festynu		X					